

Sygn. akt V KKN 313/99

W Y R O K

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 maja 2001 r.

Sąd Najwyższy w Warszawie - Izba Karna na posiedzeniu w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN - Jerzy Bratoszewski

Sędziowie: SN - Halina Gordon – Krakowska (spr.)

SN - Tomasz Grzegorzczak

po rozpoznaniu w dniu 10 maja 2001 r.

sprawy R. C., B. M.

skazanych z art. 6 „a” dekretu z 5 lipca 1946 r. (Dz. U. Nr 34, poz. 210)

z powodu kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść
skazanych

od wyroku Sądu Wojewódzkiego w (...) w z dnia 25 marca 1961 r., sygn. IV K
(...)

**uchyla zaskarżony wyrok i uniewinnia R. C. i B. M. od popełnienia
przypisanego im czynu, a kosztami postępowania w sprawie obciąża
Skarb Państwa.**

U Z A S A D N I E N I E

Sąd Wojewódzki w (...) wyrokiem z dnia 25 marca 1961 r. sygn. akt IV K (...) uznał oskarżonych R. C. i B. M. za winnych przestępstwa z art. 6 lit. „a” dekretu z dnia 5 lipca 1946 r. (Dz. U. Nr 34, poz. 210) w brzmieniu dekretu z dnia 22 kwietnia 1952 r. (Dz. U. Nr 19, poz. 114) popełnionego w ten sposób, że w dniu 1 września 1958 r. w powiecie nowotomyskim, działając wspólnie i uchylając się od obowiązku kontroli przewidzianego w art. 2 pkt 2 dekretu z dnia 5 lipca 1946 r. (Dz. U. Nr 34, poz. 210) o utworzeniu Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk przewozili w celu pokątnego rozpowszechniania 430 sztuk broszur pt.: „Upewniajcie się o wszystkich rzeczach” oraz szereg innych broszur, ulotek i skryptów maszynowych związanych treściowo z nauką głoszoną przez rozwiązany „Związek Świadków Jehowy”, a wydanych bez zezwolenia Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk i za czyn ten na mocy art. 6 lit. „a” cytowanego dekretu skazał:

- R. C. na karę 9 miesięcy i 2 tygodni aresztu z zaliczeniem na poczet tej kary okresu tymczasowego aresztowania od dnia 1 września 1958 r. do dnia 14 marca 1959 r. i od dnia 26 stycznia 1961 r. do dnia 25 marca 1961 r. uznając karę za odbytą;
- B. M. na karę 8 miesięcy aresztu z zaliczeniem na poczet tej kary okresu tymczasowego aresztowania od dnia 1 września 1958 r. do dnia 14 marca 1959 r.

Na zasadzie art. 50 § 1 kk z 1932 r. orzeczono przepadek dowodów rzeczowych (v. k. 318 – 319, 328 – 331).

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 15 kwietnia 1961 r. sygn. III K 510/61 pozostawił bez rozpoznania rewizje oskarżonych wniesione od powyższego wyroku, na skutek cofnięcia ich przez obrońcę (v. k. 340).

Od tego wyroku wniósł kasację na korzyść R. C. i B. M. Prokurator Generalny zarzucając:

rażące i mające wpływ na treść orzeczenia naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 6 lit. „a” dekretu z dnia 22 kwietnia 1952 r. (Dz. U. Nr 19, poz. 114) o częściowej zmianie dekretu z dnia 5 lipca 1945 r. o utworzeniu Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk (Dz. U. Nr 34, poz. 210) polegające na bezpodstawnym uznaniu, że zachowanie oskarżonych wypełniało dyspozycje tego przepisu.

W konkluzji autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonych od popełnienia przypisanego im wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście zasadna (art. 535 § 3 kpk).

Z ustaleń Sądu Wojewódzkiego wynika, że obaj oskarżeni byli wyznawcami wspólnoty wyznaniowej „Świadkowie Jehowy” i zostali zatrzymani w czasie przewożenia różnego rodzaju wydawnictw o tematyce religijnej, takich jak broszury, ulotki, biblie.

Orzeczeniami Wojewódzkiego Urzędu Kontroli Prasy Publikacji i Widowisk z dnia 25 września 1958 r, zakwestionowane wydawnictwa zostały uznane za „nielegalną literaturę organizacji religijnej „Świadkowie Jehowy” i nie posiadały debitu.

Niezależnie jednak od interpretacji przez cenzorów zakwestionowanych wydawnictw miały one charakter wyłącznie religijny i zgodnie z modelem funkcjonowania wspólnoty ich rozpowszechnianie wśród jej członków było

obowiązkiem wyznawców „Świadków Jehowy” i traktowane było jako czynność religijna.

Takie też stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku wydanym w składzie 7 sędziów z dnia 12 stycznia 1995 r. sygn. II KKN 232/94 stwierdzając, iż „druk wydawnictw o treści religijnej, a zwłaszcza publikacji zawierających wykład zasad religii, nie wymagał kontroli i debitu w oparciu o przepisy dekretu z dnia 5 lipca 1945 r. o utworzeniu Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk (Dz. U. Nr 34, poz. 210). Konstytucja PRL poręczała bowiem każdemu obywatelowi swobodę sumienia i wyznania, gwarantując równocześnie niemieszanie się przez państwo do spraw kultu religijnego.

Wobec tych gwarancji za niedopuszczalne uznać należy cenzurowanie wydawnictw niezbędnych dla wykonywania praktyk religijnych lub powstrzymywanie kogokolwiek od wykonywania tych praktyk przez uniemożliwienie druku tekstów religijnych. Rozpowszechnianie tekstów religijnych jest bowiem w przypadku Wyznania Świadków Jehowy czynnością religijną”.

W tym stanie rzeczy, podzielając powyższy pogląd, Sąd Najwyższy uznał, że zachowanie oskarżonych nie wypełniało dyspozycji art. 6 lit. „a” powołanego w zarzucie kasacji dekretu i orzekł jak na wstępie.